

Piezīmes un atsaucis vietas līmeņa aizsardzības mērķa (CO) noteikšanai: datu izvēle un eksperta pieņēmumi

Sugas kods	1032
Sugas nosaukums	<i>Unio crassus</i>
Natura 2000 teritorijas kods	LV0530500
Natura 2000 teritorijas kods	Vitrupe ieļa
Eksperti	Mudīte Rudzīte, Otars Opermanis
Darbs pabeigts	19.01.2023.
Vispārējās piezīmes	<p>Dabas lieguma “Vitrupe ieļa” teritoriju veido 7,5 km garš Vitrupe ieļas posms, un šeit upei ir vislielākais kritums tās tecējumā – aptuveni 17 m (2,3 m/km), raksturīgi daudzi meandri. Upē daudz salu. Straumes ātrums Vitrupē ir aptuveni 0,2 m/s, taču atsevišķos posmos, pateicoties straujajam kritumam, tas ir lielāks – 0,3–0,5 m/s. Dabas lieguma teritorijā meliorācijas sistēmu nav, Vitrupe nav regulēta (Konošonoka (red.), 2005).</p> <p>Dabas aizsardzības plāna (Konošonoka (red.), 2005) izstādes laikā 2005. gadā veikts Vitrupe hidrobioloģisks apsekojums, upe apsekota pa posmiem (taču plānā nav posmu sākuma un beigu koordinātu, nav arī norādīts posmu garums). No 11 posmiem biežā perlamutrene <i>Unio crassus</i> konstatēta tikai trijos.</p> <p>2015. gadā Vitrupē dabas lieguma teritorijā uzskaites veikusi M. Rudzīte un Latvijas Entomoloģijas biedrības speciālisti, uzskaites veiktas 50 m garās transektēs (BEZ1 monitoringa metode), iegūti no 2005. gada atšķirīgi rezultāti. Astoņās transektēs (izvietotas vienmērīgā izretinājumā visā dabas lieguma teritorijā esošajā Vitrupe posmā) konstatētas 446 dzīvas biežās perlemutrenes un 253 tukšas čaulas (Rudzīte, 2015, monitoringa anketa). Dzīvotne novērtēta kā straujtece ar smilšainu-granšainu gultni, labu caurredzamību, piemērota biežajai perlamutrenei.</p>

Lauks	Paskaidrojums
CV_USE	5830,9 ind. – ģeometriskais vidējais starp <i>popmin</i> (2000 ind.) un <i>popmax</i> (17 000 ind.). Izmantoti dati no Natura 2000 datu bāzes standarta datu formas – tie vērtējami kā ticami.
Unit_CV	Indivīds
Habitat	Annex I viens
Annex I	3260 Par biežajai perlamutrenei piemērotu dzīvotni uzskatāma Vitrupe dabas lieguma teritorijā (atbilst ES nozīmes biotopam 3260 <i>Upju straujtes un dabiski upju posmi</i>).
Annex I_area_USE	6,2 ha Izmantoti ES nozīmes biotopu kartējuma dati no DDPS “Ozols” (22.09.2022.), teritorijā nokartētā biotopa 3260 <i>Upju straujtes un dabiski upju posmi</i> platība.
Other_area_USE	Na
OK_DEN	Šajā Natura 2000 vietā blīvums novērtēts kā nepietiekams (skat. pamatojumu zemāk).
OPT_DEN	Tabula zemāk parāda gliemeņu blīvuma rādītāju (gliemenes/ha) 33 Natura 2000 teritorijās, kurās reģistrēta biežā perlamutrene. Blīvuma datu analīzē tika identificētas sekojošas (nosacītas) blīvumu zonas: augsts blīvums (8470,3 gliemenes/ha un vairāk), vidēji augsts (1259–

Lauks

Paskaidrojums

5600 gliemenes/ha) un zems (acīmredzami nepietiekams) – mazāk nekā 1259 gliemenes/ha). Lai atvieglotu aprēķinus, par optimālā blīvuma vērtību, definēta “apaļā” vērtība – 6000 gliemenes/ha (sarkanā līnija tabulā zemāk), kas ir arbitrārs noapaļojums uz augšu no vidējās sadalījuma grupas, ņemot vērā sugas un tās dzīvotņu – mazo upju – aizsardzības stāvokli, eksperta pieredzi un arī to, ko var sasniegt Latvijas apstākļos.

Pēc FRV un CO summas salīdzināšanas un konstatētās nesakritības, tika nolemts pazemināt optimālo blīvumu no 6000 īp./ha līdz 3763 īp./ha. Apsvērumi izklāstīti projekta gala atskaitē (20. lpp.). Izmaiņas veiktas aprēķinos CO darba tabulā, bet nav atspoguļotas tabulā zemāk.

Kods	Natura 2000 teritorija	CV_USE	Annex I_USE	Blīvums
LV0523100	Lielupes palienes pļavas	0	0	0,0
LV0507800	Liepājas ezers	0	0	0,0
LV0535400	Rūjas paliene	0	17,48	0,0
LV0300700	Tērvete	0	1,63	0,0
LV0507200	Ventas un Šķerveļa ieleja	157	47	3,3
LV0600400	Augšdaugava	10000	1560	6,4
LV0305100	Aiviekstes paliene	346	23	15,0
LV0524100	Mežole	57	2,78	20,5
LV0415600	Zaņas lejtece	70	3	23,3
LV0200200	Ķemeru Nacionālais parks	758	8,83	85,8
LV0523200	Ukru gārša	63	0,48	131,3
LV0528800	Mugurves pļavas	2924	12,6	232,1
LV0507100	Ventas ieleja	3200	10,8	296,3
LV0302200	Salacas ieleja	14142	32,8	431,2
LV0524500	Ruņupes ieleja	2900	5,8	500,0
LV0304200	Kuja	7750	15	516,7
LV0528100	Sepka	2450	4,55	538,5
LV0532000	Sitas un Pededzes paliene	10000	11,4	877,2
LV0530500	Vitrupe ieleja	5831	6,2	940,5
LV0523400	Ances purvi un meži	1889	1,5	1259,3
LV0302100	Abavas senleja	54083	23,9	2262,9
LV0536600	Lubāna mitrājs	300678	110,42	2723,0
LV0528000	Rauza	72664	19,31	3763,0
LV0531300	Pāces pļavas	15420	3,5	4405,7
LV0301100	Riežupe	537	0,1	5370,0
LV0525900	Jaunanna	14000	2,5	5600,0
LV0528200	Launkalne	37947	4,48	8470,3
LV0514200	Raķupes ieleja	68454	7,8	8776,2
LV0304500	Ogres ieleja	258600	25	10344,0
LV0600700	Ziemeļgauja	118321	9,18	12889,0
LV0304900	Vilce	411	0,03	13700,0
LV0200100	Gaujas Nacionālais parks	1312626	83,6	15701,2

Lauks	Paskaidrojums				
	LV0304800	Vecumu meži	84852	1,5	56568,0
OK_NEW	Na				
AREA_NEW	Na				
OK_INT	Na				
IND_INT	Na				
Papildus nosacījumi	Nepieciešama biotopa kvalitātes uzlabošana.				
Cits lauks	Vitupes lejtece tiks skarta starptautiskās dzelzceļa (<i>Rail Baltica</i>) būves laikā. Nepieciešama apsekošana un vajadzības gadījumā gliemenes jāpārvieto.				

Literatūra un informācijas avoti

Dabas aizsardzības pārvaldes Dabas datu pārvaldības sistēma “Ozols”, <https://ozols.gov.lv/ozols/> (skatīts 13.01.2023.).

Konošonoka L. (red.) 2005. Dabas parka “Vitupes ieleja” dabas aizsardzības plāns. Plāns izstrādāts laika posmam no 2006. gada līdz 2013. gadam. SIA “Estonian, Latvian & Lithuanian Environment”, Rīga, <https://www.daba.gov.lv/lv/media/3520/download?attachment> (skatīts 2022. gada 15. aprīlī).

Natura 2000 SDF – Vitupes ieleja,
<https://natura2000.eea.europa.eu/Natura2000/SDF.aspx?site=LV0530500> (skatīts 19.01.2023.).

Rudzīte M. 2015. Monitoringa uzskaišu lauka novērojumu anketa. Natura 2000 teritoriju bezmugurkaulnieku monitorings. Metode BEZ1: gliemeņu biotopu pārbaude – Vitupes ieleja (Dabas aizsardzības pārvalde, npublicēti dati).